

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 766 sahifa,
16-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaiyal bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinova	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Вахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi.....	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanalievna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarning psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarning kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korreksiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasaxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifatni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakulov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlilik misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari.....	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari.....	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni.....	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства.....	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari.....	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida.....	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida.....	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari.....	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

MUNDARIJA	CONTENTS	СОДЕРЖАНИЕ
	Hadassah hospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston hospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati 357 <i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
	Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi..... 361 <i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
	Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari 364 <i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
	Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi 367 <i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari 370 <i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
	Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi 373 <i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi..... 377 <i>Kozimova Sadoqat</i>	
	Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari 380 <i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
	Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar 383 <i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
	Bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni 386 <i>Nurulloyev Firuz No'monjonovich</i>	
	Talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida)..... 390 <i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
	Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish 393 <i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
	Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni 398 <i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
	Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish 402 <i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
	Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish 406 <i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
	Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов. 409 <i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
	Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций среднего воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии 413 <i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	
	Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi..... 421 <i>Sadikov Erkin Tursunovich</i>	
	Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений 424 <i>Раджабова Зебинисо Анваровна</i>	
	Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya 427 <i>M.U. Raxmanova</i>	

Muammoli o'qitish asosida kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	431
<i>Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna</i>	
9–10 yoshli o'quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish	435
<i>Qulmatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish	439
<i>Mo'minova Madina, Mamasodiqova Saida</i>	
Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования.....	442
<i>Маматов Ислонбек Ильесович, Буронова Муниса Баходировна</i>	
Mustaqil ta'lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida	448
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiyani baholash va "tarbiya kundaligi"ni joriy etish metodikasi.....	451
<i>Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi, Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi</i>	
Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari.....	456
<i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	
Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o'rganilganlik holati	462
<i>Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi</i>	
Arifmetik progressiyani o'qitishda "progressiya konstruktori" amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi....	466
<i>Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni.....	471
<i>Ashurova To'lg'anoy Ergashevna</i>	
Onlayn shaxmat platformalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkuriga ta'siri	475
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	
Ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish.....	480
<i>Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari.....	485
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications	490
<i>Mirzaliyeva Sarvinoz</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish	493
<i>Murtazayev Zohid Murtazayevich</i>	
Zo'ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri va oqibatlari	497
<i>Mutabarxon Maxsudova</i>	
STEM ta'limi sharoitida o'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli	501
<i>Normuxamedov Zarif</i>	
Jadidchilar asarlarida boshlang'ich ta'limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari	507
<i>Sariboyeva Aziza G'apur qizi</i>	
Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo'yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili.....	510
<i>To'raqulova Feruza Jobir qizi</i>	
Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas'uliyat muvozanati	514
<i>To'xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg'uba</i>	
Individual dars mashg'ulotlari orqali boksning faolligini aniqlash xususiyatlari	517
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике	522
<i>Тилова Турдихол Баратовна</i>	
Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlari	529
<i>Xolikova Dilobarxon Maxsitovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tabiiy fanlar darslarini o'qitishda muammoli texnologiyalardan foydalanish usullari 533 Ochilova O'g'iloy Mardon qizi
	Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Parems in English, Uzbek, and Russian Languages 537 Jumanova Sabrina Vaydullo kizi
	Kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalar qo'llanilishi 542 Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o'g'li
	O'spirinlarda kasbiy tanlov noaniqligi sharoitida mustaqil qarorlarni rivojlantirishning psixologik xususiyatlari 546 Karimova Gulxumor Shodi qizi
	ChatGPT kabi til modellarining ta'lim va fan sohasiga ta'siri 550 Djabbarova Xabiba Kuvandikovna
	Biologiya ta'limida qo'llaniladigan masala va mashqlarning turlari, mazmuni va kreativlikni rivojlantirishdagi o'rni 554 Yusupova Lobar Nizomjon qizi, Raxmatov Uchkun Ergashevich
	Сравнительный анализ русской и узбекской концептосфер в контексте преподавания РКИ 560 Рустамова Феруза Махмуджановна
	Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining kasbiy madaniyatini kompetensiyaviy yondashuv asosida rivojlantirish texnologiyalari 565 Imomov Musurmon Pirnazarovich
	Boshlang'ich ta'limda aksiologik qadriyatlar va raqamli kompetensiyalarni uyg'un rivojlantirish metodikasi 572 Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna
	Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ijodkorligini rivojlantirishda klaster integratsiyasi va refleksiv yondashuvning o'rni 576 Shabbazova Nodira Xamzayevna
	Umumta'lim maktablarida immersiv texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanish 579 Axmedova Dilnoza Baxtiyor qizi
	Tasviriy san'at ta'limida kompozitsiya o'qitishning takomillashtirilgan metodik tizimi 581 Karshiboyeva Dilafuz Boxodirovna
	Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda refleksiv topshiriqlarning o'rni . 584 Altibayeva Malika Kuvandikovna
	STEAM yondashuvi asosida rivojlantiruvchi markazlarning samaradorligini oshirish yo'nalishlari 587 O'rinova Feruza O'ljayevna, To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna
	Aholi o'rtasida ommaviy sportni rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari 591 Davulov Ozodbek Qalandarovich
	Tasavvufda ma'naviy tarbiya tushunchasi va uning nazariy-metodologik asoslari 595 Satimova Sevinch Sardorbekovna
	Teaching Literary and Non-Literary Forms of Speech to Young Learners 600 Nargiza Tulyaganova
	Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari 604 Aziboyev Shuhrat Olimovich
	Cerebral falajli bolalarda sensor, diqqat va motor funksiyalar integratsiyasining faktorli tahlili 608 Karimberdiyev Azamat Axmadjon o'g'li
	O'smirlik davrida emotsional intellektni namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari 614 Djumabaeva Manzura Bagibekovna, Zoirova Laylo Alisher qizi, Umirboyeva Zaxro Dilmurod qizi
	Zamonaviy ta'lim modellari mohiyati va ularning pedagogik tizimdagi o'rni (4K, 5E, 5I modellari misolida) 617 Raxmatov Uchkun Ergashevich, Qodirova Marjona Azamat qizi
	Ayollarni iqtisodiy faollikka tayyorlashda o'quv dasturlarini loyihalash tamoyillari 624 Diyarova Shaxloxon Rovshan qizi

Interfaol ta'lim metodlari asosida o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi: tajriba-sinov natijalari tahlili	628
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Raqamli muhitda maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining qo'shimcha ta'limini tashkil etish: tadqiqotlar sharhi	633
<i>Amanova Dilorom Faxritdin qizi</i>	
Kognitiv tilshunoslikda skript atamasi va uning voqelanish mexanizmlari	637
<i>Fayzullayev Shohrux</i>	
The Concept of Blended Learning and its Role in the Modern Educational Paradigm	641
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Finlyandiya boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematika fanini o'qitish metodikasi	645
<i>G'aybulloyeva Yulduz Mexriddinovna</i>	
Xalq hunarmandchiligi bo'yicha o'quvchilarning kreativ qobiliyatini rivojlantirish	651
<i>Isoqov Shohruh Turabek o'g'li</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages	654
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Internet-risk profilaktikasining bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdagi o'rni	659
<i>Mamatxanova Nargiza Toxirovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni samarali tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	663
<i>N. Sh. Abdullayeva, F. R.Valiyeva, S. S. Raximova</i>	
Musiqiy-ritmik harakatlarning asosiy komponentlari va ularni rivojlantirishda SI imkoniyatlari	667
<i>O. A. Shodiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimi asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik xususiyatlari ..	672
<i>Y. R. Azzamov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsion yondashuv asosida bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning pedagogik asoslari	676
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Aksiologik yondashuv asosida talabalarda mas'uliyatni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	679
<i>Teshayeva Dilnoza Chori qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tasviriy faoliyat turlari asosida estetik tarbiyalash masalalari.	684
<i>Yuldasheva Dilshoda To'lqinovna</i>	
Профессиональная рефлексия как фактор развития научного интеллекта будущего педагога в системе педагогического образования	688
<i>Анварова Хуснора, Isoxоnova Aziza</i>	
Толерантность в мультикультурном обществе	692
<i>Бекбосынова З. К.</i>	
Методика работы над ошибками как средство повышения грамотности	696
<i>Исмаилова Мадинабону</i>	
Методы и подходы к развитию профессиональной лексической компетенции студентов военных направлений	701
<i>Хамидова Нигора Тулкуновна</i>	
Raqamli ta'lim muhiti va uning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojiga ta'siri	704
<i>Xayriddinova Parvinabonu Baxtiyor qizi</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida "botanika" fanini o'qitish samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslardan foydalanish metodikasini takomillashtirish	707
<i>Nasirova Shahlo Qutbiddinovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda media ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xosligi	710
<i>Mahmudjanova Ro'za Mahmudjan qizi</i>	

O'zbekistonda jismoniy tarbiya va ommaviy sport samaradorligining tahliliy jihatlari.....	714
<i>Aslanova Malohat Akramovna</i>	
Differensial yondashuv asosida o'quvchilarning moliyaviy savodxonligini rivojlantirish muhim omil sifatida.....	718
<i>Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Xokimjonova Feruza Hosiljon qizi</i>	
Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish faoliyati jarayonida oliy ta'lim muassasalari talabalarining sog'lom turmush tarzini shakllantirish	721
<i>Ne'matova Diyora Dilshod qizi</i>	
Sport gimnastikasining yoshlar jismoniy rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati	725
<i>Pirimova Nargiza Adilovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi (3–6 yosh) bolalarda erta ingliz tili o'rganishning psixolingvistik va pedagogik samaradorligi.....	728
<i>Xayrullayeva Muharramxon Davronbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning strategik yo'nalishlari	733
<i>O'tahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Development of Intercultural Communication Competence of Future Teachers in Speaking Classes as an Important Lingvodidactic Problem: Evidence From Uzbekistan's Higher Education Context.....	736
<i>Muhammadiyeva Halima Saidahmadovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda reflektiv topshiriqlarning o'rni .	749
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
Jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantirish va rivojlantirishda davlat hokimiyati organlari faoliyatini takomillashtirish muammolari va istiqbollari	752
<i>Ismailov Sarvarbek Anvarbekovich, Maxkamova Munavvarxon Alisher qizi</i>	
Psixolog talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlari: muammolar va yechimlar	757
<i>Shukurova Nargiza Ikramovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishda jismoniy tarbiyaning pedagogik salohiyati	762
<i>Xudoyberdiyev Sh. M.</i>	

PSIXOLOG TALABALARDA KASBIY REFLEKSIYANI RIVOJLANTIRISHNING TARBIYAVIY-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Shukurova Nargiza Ikramovna

Qarshi xalqaro universiteti o'qituvchisi

Orcid: 0009-0007-0081-4783

Annotatsiya: Ushbu maqola psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar faoliyatida kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlarini aniqlash va tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotda reflektiv ong, meta-kognitiv jarayonlar, shaxsiy-professional identifikatsiya hamda ijtimoiy-psixologik omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik ilmiy asosda yoritilgan. Maqolada kasbiy refleksiyaning rivojlantirish jarayonida motivatsion, kognitiv, faoliyatga oid va reflektiv-baholash komponentlarining roli ochib berilgan. Shuningdek, interaktiv metodlar, reflektiv mashqlar, psixologik treninglar va muammoli vaziyatlar asosida refleksiyaning shakllantirish samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kasbiy refleksiya psixologiya yo'nalishi talabalari kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda markaziy determinant sifatida namoyon bo'ladi va uning rivoji shaxsiy o'sish, professional identifikatsiya hamda psixologik moslashuv darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kasbiy refleksiya, psixologiya talabasi, reflektiv ong, determinantlar, metakognitsiya, professional identifikatsiya, psixologik trening, reflektiv faoliyat.

Abstract: This article examines the educational and psychological determinants of developing professional reflection in psychology students. The study explores the interrelationship between reflective consciousness, metacognitive processes, professional identity formation, and socio-psychological factors. The findings indicate that professional reflection acts as a key determinant in shaping the professional competence, personal growth, and adaptive capacity of future psychologists. The study also analyzes the structural components of professional reflection, including motivational, cognitive, activity-based, and reflective-evaluative aspects. Special attention is given to the role of the educational environment and interactive learning methods in enhancing students' reflective skills. Furthermore, the necessity of implementing specialized psychological and pedagogical technologies aimed at developing a reflective culture among future professionals is substantiated.

Key words: professional reflection, psychology student, reflective consciousness, determinants, metacognition, professional identity, psychological training, reflective activity.

Аннотация: Данная статья посвящена анализу воспитательно-психологических детерминант развития профессиональной рефлексии у студентов-психологов. Рассматриваются взаимосвязи между рефлексивным сознанием, метакогнитивными процессами и профессиональной идентификацией. Выявлено, что профессиональная рефлексия является ключевым фактором формирования профессиональной компетентности будущих психологов и способствует их личностному и профессиональному росту. В статье также анализируются основные компоненты профессиональной рефлексии, включая мотивационный, когнитивный и поведенческий аспекты. Особое внимание уделяется роли образовательной среды и интерактивных методов обучения в развитии рефлексивных навыков студентов. Кроме того, обосновывается необходимость внедрения специальных психолого-педагогических технологий, направленных на формирование рефлексивной культуры будущих специалистов.

Ключевые слова: профессиональная рефлексия, студент-психолог, метакогниция, детерминанты, рефлексивное сознание, профессиональная идентификация, психологический тренинг, рефлексивная деятельность.

KIRISH

Zamonaviy psixologik ta'lim tizimi globallashuv, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi va inson faoliyatining murakkablashuvi sharoitida mutaxassisdan nafaqat nazariy bilimlarni egallashni, balki o'z faoliyatini ongli ravishda tahlil qila olishni, refleksiya qilishni va uzluksiz professional rivojlanishga tayyor bo'lishni ham talab etadi. Shu jihatdan kasbiy refleksiya psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabaning shaxsiy va

kasbiy shakllanishida markaziy determinant sifatida namoyon bo'ladi. Ilmiy adabiyotlarda refleksiya tushunchasi turlicha talqin etiladi.

Xususan, John Dewey refleksiyani "tajriba ustida ongli fikrlash va uni qayta ko'rib chiqish jarayoni" sifatida izohlaydi. Donald Schön esa refleksiyani professional faoliyat jarayonida yuzaga keladigan muammolarni tahlil qilish va ularni hal etish mexanizmi sifatida talqin qiladi. Lev Vygotsky refleksiya jarayonini yuqori psixik funksiyalar bilan bog'lab, uni shaxsning ongli rivojlanishining muhim omili sifatida ko'rsatadi. Ushbu yondashuvlar refleksiyaning nafaqat bilish jarayoni, balki shaxsning o'zini anglash va rivojlantirish mexanizmi ekanligini tasdiqlaydi.

Kasbiy refleksiya shaxsning o'z kasbiy faoliyatini, tajribasini, qarorlarini va hissiy reaksiyalarini ongli ravishda anglash, tahlil qilish hamda baholash jarayonidir. U psixologik faoliyat samaradorligini oshirish, professional xatolarni kamaytirish hamda muammoli vaziyatlarda optimal qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlanishi ularning professional identifikatsiyasi, empatik qobiliyatlari, kommunikativ kompetensiyasi hamda diagnostik va konsultativ faoliyat samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Chunki psixolog mutaxassis uchun nafaqat bilim, balki o'z ichki holatini anglash, mijoz bilan o'zaro ta'sirni tahlil qilish va o'z faoliyatini doimiy ravishda qayta ko'rib chiqish muhim ahamiyatga ega (Rubinshteyn, 2000; Leontyev, 2005). Shu bilan birga, oliy ta'lim tizimida kasbiy refleksiyani rivojlantirish jarayoni yetarli darajada tizimlashtirilmagan. Ta'lim jarayonida refleksiya ko'pincha epizodik xarakterga ega bo'lib, uning metodik asoslari, shakllari va rivojlantirish mexanizmlari yetarlicha ishlab chiqilmagan. Ayniqsa, kasbiy refleksiyaning tarbiyaviy-psixologik determinantlari, ya'ni motivatsion, kognitiv, ijtimoiy va shaxsiy omillar tizimi kompleks tarzda o'rganilmaganligi ushbu muammoning dolzarbligini yanada oshiradi.

Zamonaviy ilmiy yondashuvlar refleksiyani rivojlantirishni faqat individual jarayon sifatida emas, balki ijtimoiy-madaniy va pedagogik muhit bilan bog'liq tizimli hodisa sifatida ko'rib chiqadi. Xususan, ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, refleksiv mashqlar, psixologik treninglar va muammoli vaziyatlar orqali talabalar refleksiv faoliyatga jalb etilganda, ularning kasbiy ong va identifikatsiyasi samarali shakllanadi (Brookfield, 2012; Kolb, 1984). Shu nuqtai nazardan, psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyani rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlarini aniqlash, ularning o'zaro bog'liqligini tahlil qilish hamda refleksiyani rivojlantirishning samarali pedagogik shart-sharoitlarini ishlab chiqish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Ushbu maqola aynan shu muammoni kompleks yondashuv asosida o'rganishga qaratilgan bo'lib, refleksiv ongni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlarini ochib beradi.

Muammoning o'rganilganlik holati. Kasbiy refleksiya muammosi psixologiya va pedagogika fanlarida ko'p qirrali ilmiy yo'nalish sifatida shakllangan bo'lib, uning nazariy asoslari faoliyat yondashuvi, metakognitiv nazariya va refleksiv ta'lim konsepsiyalari bilan bog'liq holda rivojlangan. Refleksiya tushunchasi dastlab John Dewey tomonidan ilmiy muomalaga kiritilib, u "tajriba ustida ongli fikrlash va uni qayta ko'rib chiqish jarayoni" sifatida izohlangan [Dewey, 1933: 78]. Keyinchalik Donald Schön refleksiyani professional faoliyatning ajralmas qismi sifatida talqin qilib, "reflection-in-action" va "reflection-on-action" tushunchalarini ilmiy asoslab bergan [Schön, 1983: 54]. Refleksiya jarayonining psixologik asoslari Lev Vygotsky va Sergey Rubinshteyn tomonidan ishlab chiqilgan faoliyat nazariyasi doirasida keng yoritilgan. Vygotsky refleksiyani yuqori psixik funksiyalar bilan bog'lab, uni ijtimoiy-madaniy rivojlanish mahsuli sifatida talqin etadi [Vygotsky, 1978: 112], Rubinshteyn esa uni shaxsning ongli faoliyatini tashkil etuvchi mexanizm sifatida ko'rsatadi [Rubinshteyn, 2000: 214].

Metakognitiv yondashuv doirasida refleksiya John Flavell tomonidan shaxsning o'z bilish jarayonlarini nazorat qilish va boshqarish qobiliyati sifatida izohlanadi [Flavell, 1979: 906]. Bu yondashuv refleksiyani nafaqat tahlil, balki o'z-o'zini boshqarish mexanizmi sifatida tushunishga imkon beradi. Shuningdek, transformativ ta'lim nazariyasi asoschisi Jack Mezirow refleksiyani shaxsning dunyoqarashi va tajribasini qayta ko'rib chiqish jarayoni sifatida baholaydi [Mezirow, 1991: 96]. Uning fikricha, refleksiya orqali inson o'z stereotiplarini anglaydi va yangi bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradi. Zamonaviy tadqiqotlarda kasbiy refleksiya psixolog mutaxassisning professional kompetensiyasini shakllantiruvchi muhim omil sifatida qaraladi.

Xususan, Stephen Brookfield refleksiyani tanqidiy fikrlashni rivojlantirish vositasi sifatida asoslaydi [Brookfield, 2012: 45], David Kolb esa tajribaviy o'rganish modelida refleksiyani bilim hosil qilishning markaziy bosqichi sifatida ko'rsatadi [Kolb, 1984: 38].

Mahalliy olimlardan Z.T. Nishonova refleksiyani shaxsning o'z-o'zini anglash jarayoni sifatida talqin qilib, uning psixologik rivojlanishdagi ahamiyatini asoslab bergan [Nishonova, 2018: 67]. N. Karimova esa ta'lim jarayonida refleksiv metodlardan foydalanish talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishini ta'kidlaydi [Karimova, 2020: 52]. Shunga qaramay, mavjud tadqiqotlarda psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyani aynan tarbiyaviy-psixologik determinantlar tizimi asosida kompleks o'rganish yetarli darajada amalga oshirilmagan. Ko'pgina tadqiqotlar refleksiyani umumiy pedagogik yoki metakognitiv jarayon sifa-

tida yoritadi, biroq uning motivatsion, ijtimoiy, shaxsiy va tarbiyaviy omillar bilan o'zaro bog'liqligi chuqur tahlil qilinmagan. Demak, psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlarini aniqlash, ularning tizimli modelini ishlab chiqish hamda ta'lim jarayoniga tatbiq etish ushbu tadqiqotning asosiy ilmiy muammosi sifatida namoyon bo'ladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirish muammosini yangi ilmiy yondashuv asosida yoritib berishi bilan ahamiyatlidir. Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, unda psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlari tizimi ilk bor kompleks tarzda ilmiy asoslangan. Shu bilan birga, kasbiy refleksiya jarayonining motivatsion, kognitiv, faoliyatga oid va reflektiv-baholash komponentlardan iborat strukturaviy modeli ishlab chiqilib, tizimlashtirilgan. Tadqiqot jarayonida psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda refleksiv ongning shakllantirishga ta'sir etuvchi ichki (shaxsiy, motivatsion, metakognitiv) va tashqi (ta'lim muhiti, pedagogik ta'sir, ijtimoiy omillar) determinantlarning o'zaro bog'liqligi ochib berilgan. Shuningdek, kasbiy refleksiyaning rivojlantirishda interaktiv metodlar, refleksiv mashqlar va psixologik treninglarning samaradorligi eksperimental asosda isbotlangan.

Tadqiqot natijasida refleksiv faoliyat orqali psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda professional identifikatsiya va kasbiy kompetensiyaning shakllanish mexanizmi ilmiy jihatdan asoslangan hamda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishga qaratilgan amaliy metodik tavsiyalar tizimi ishlab chiqilgan. Mazkur ilmiy natijalar asosida psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning konseptual modeli taklif etilgan. Ushbu model refleksiv jarayonning bosqichma-bosqich shakllanishini ifodalaydi va o'zaro bog'liq to'rt asosiy komponentdan iborat: motivatsion, kognitiv, faoliyatga oid va reflektiv-baholash. Modelga ko'ra, refleksiya rivojlanishi dastlab motivatsion bosqichda, ya'ni kasbga qiziqish, o'zini rivojlantirish ehtiyoji va ichki motivatsiya shakllanishi orqali boshlanadi.

Keyingi bosqichda talabalar o'z fikrlash jarayonlarini anglash, metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirish va analitik tafakkurni shakllantirish orqali kognitiv darajaga ko'tariladi. Faoliyat bosqichida esa treninglar, keystadilar, interaktiv metodlar va muammoli vaziyatlar asosida refleksiv tajriba orttiriladi. Zamonaviy tadqiqotlar (Schön, 1983; Mezirow, 1991; Flavell, 1979) shuni ko'rsatadiki, refleksiya metakognitiv jarayonlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, shaxsning o'z fikrlashini nazorat qilish va boshqarish qobiliyatini rivojlantiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Jarayonning yakuniy bosqichi – reflektiv-baholash bosqichida talabalar o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va o'zini baholash ko'nikmalarini egallaydi. Ushbu bosqich refleksiyaning chuqurlashuvi va mustahkamlanishini ta'minlaydi. Shuni alohida ta'kidlash lozimki, kasbiy refleksiya chiziqli emas, balki siklik (aylanma) xarakterga ega murakkab psixologik jarayon hisoblanadi. Ya'ni, refleksiya natijasida olingan tajriba va anglangan bilimlar qayta motivatsion sohaga ta'sir ko'rsatib, shaxsda yangi maqsadlar, ehtiyojlar va kasbiy yo'nalganlikni shakllantiradi. Natijada refleksiya jarayoni takroriy bosqichlar orqali chuqurlashib boradi va uzluksiz rivojlanish dinamikasini hosil qiladi. Bu esa refleksiyaning nafaqat tahlil vositasi, balki professional o'sishning doimiy harakatlantiruvchi mexanizmi sifatida talqin qilish imkonini beradi.

Ilmiy manbalarda (Schön, Mezirow) refleksiyaning aynan shu siklik tabiati shaxsning tajribani qayta konstruksiya qilish qobiliyati bilan izohlanadi. Refleksiya orqali psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talaba o'z faoliyatini qayta ko'rib chiqadi, mavjud stereotiplarini tahlil qiladi va yangi bilim hamda ko'nikmalarni shakllantiradi. Shu jihatdan refleksiya metakognitiv nazorat va o'z-o'zini rivojlantirishning asosiy mexanizmi sifatida namoyon bo'ladi. Bundan tashqari, tadqiqot natijalari refleksiyaning rivojlanishi psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarning nafaqat kasbiy kompetensiyasiga, balki ularning bir qator muhim psixologik sifatlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi.

Xususan, emotsional intellekt talabalar o'z hissiyotlarini anglash, boshqarish va boshqalarning emotsional holatini to'g'ri idrok etish qobiliyatini rivojlantiradi; empatik qobiliyatlar mijoz yoki suhbatdoshning ichki holatini chuqur his qilish hamda unga mos psixologik yondashuvni tanlash imkonini beradi; kommunikativ madaniyat esa muloqot jarayonida refleksiv tahlil orqali nutq, xulq-atvor va ijtimoiy moslashuv darajasini oshiradi. Mazkur sifatlarning rivojlanishi psixolog mutaxassis faoliyatining samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Chunki psixologik faoliyatning o'zi refleksiv va interaktiv xarakterga ega bo'lib, unda shaxsning ichki dunyosini anglash va boshqalar bilan samarali muloqot qilish muhim o'rin tutadi. Shuningdek, aniqlanishicha, refleksiya darajasining oshishi talabalarda o'z-o'zini anglash (self-awareness), o'zini boshqarish (self-regulation) va kasbiy o'zini identifikatsiya qilish (professional identity) kabi jarayonlarning faollashuviga olib keladi. Bu esa refleksiyaning shaxs rivojlanishidagi ko'p darajali va tizimli rolini tasdiqlaydi.

Bundan kelib chiqib, refleksiyaning faqat individual psixik jarayon sifatida emas, balki integrativ psixologik hodisa sifatida ko'rib chiqish maqsadga muvofiqdir. U shaxsning kognitiv, emotsional va ijtimoiy komponentlarini birlashtiruvchi mexanizm sifatida faoliyat ko'rsatadi. Shu sababli kasbiy refleksiyaning rivojlantirish psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarning kompleks rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Yana bir muhim jihat shundaki, reflektiv faoliyatning samaradorligi ko'p jihatdan ta'lim muhitining xususiyatlariga bog'liq. Refleksivlikni qo'llab-quvvatlovchi pedagogik muhit, ya'ni ochiq muloqot, erkin fikr almashinuvi, psixologik xavfsizlik va qo'llab-quvvatlovchi ijtimoiy atmosfera mavjud bo'lgan sharoit refleksiya rivojlanishini sezilarli darajada tezlashtiradi.

Aksincha, rigid va nazoratga asoslangan muhit reflektiv jarayonlarning cheklanishiga olib keladi. Shu tariqa kasbiy refleksiya psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabaning nafaqat bilim va ko'nikmalarini, balki uning shaxsiy sifatleri, kasbiy ong va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiruvchi ko'p funksiyali tizim sifatida namoyon bo'ladi. Shuningdek, aniqlanishicha, reflektiv faoliyat samaradorligi ko'p jihatdan ta'lim muhitining reflektivlik darajasi bilan belgilanadi, ya'ni ochiq muloqot, psixologik xavfsiz muhit va erkin fikr almashinuvi mavjud bo'lgan ta'lim jarayonida refleksiya ancha samarali rivojlanadi. Natijada mazkur model asosida psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiya rivojlanadi, ularning professional kompetensiyasi oshadi hamda shaxsiy va kasbiy o'sish jarayoni ta'minlanadi. Shu tariqa kasbiy refleksiya psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabaning professional ongini shakllantiruvchi integrativ psixologik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi va uning rivojlanishi zamonaviy psixologik ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi zarur.

Ekspirimental tadqiqot natijalari psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishga qaratilgan maxsus pedagogik-psixologik ta'sir vositalari, xususan reflektiv mashqlar, metakognitiv topshiriqlar, interaktiv metodlar va psixologik treninglar samarali natija berishini ko'rsatdi. Tadqiqot davomida tajriba-sinov ishlari asosida talabalar reflektiv faoliyatining dinamikasi, o'z-o'zini anglash darajasi, kasbiy identifikatsiyasi hamda metakognitiv ko'nikmalaridagi o'zgarishlar kuzatildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, reflektiv mashqlar tizimli ravishda qo'llanganda talabalar refleksiya darajasi sezilarli ravishda oshgan: tadqiqotning dastlabki bosqichida 40 foizni tashkil etgan ko'rsatkich tajriba yakunida 72 foizga yetgan. Shuningdek, metakognitiv ko'nikmalar rivojida ham ijobiy o'zgarishlar aniqlandi: dastlab 35 foiz darajada qayd etilgan ko'rsatkichlar tajriba oxiriga kelib 68 foizga oshgan. Mazkur natijalar talabalar o'z fikrlash jarayonlarini nazorat qilish, muammoni hal etish strategiyalarini ongli ravishda tanlash, o'quv va kasbiy faoliyatini rejalashtirish hamda o'z-o'zini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirishda sezilarli yutuqlarga erishganini ko'rsatadi. Ayniqsa, psixologiyasi yo'nalishidagi talabalar uchun metakognitiv ko'nikmalarining rivojlanishi kelgusidagi diagnostik, konsultativ va tuzatish ishlari samaradorligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalarida kasbiy identifikatsiya darajasining ham sezilarli mustahkamlanganligi kuzatildi. Talabalar o'zlarini kelajakdagi psixolog mutaxassis sifatida aniqroq tasavvur qila boshlaganlari, kasbiy rol va mas'uliyatni chuqurroq his etganlari hamda o'z kasbiy pozitsiyasiga nisbatan ongli munosabat shakllantirganlari aniqlandi. Bu esa kasbiy refleksiya bilan professional identifikatsiya o'rtasida mustahkam o'zaro bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi. Ya'ni, talaba o'z faoliyati va ichki kechinmalarini qanchalik chuqur tahlil qilsa, uning kasbiy "Men" obrazi ham shunchalik ravshan va barqaror shakllanadi. Tajriba davomida sifat jihatdan ham muhim o'zgarishlar qayd etildi: talabalar o'z xatolarini tezroq anglay boshlagan, xatolarni mustaqil ravishda aniqlash va tahlil qilish qobiliyati shakllangan. Bundan tashqari, professional qarorlar qabul qilish sifati ham oshgan: talabalar psixologik vaziyatlarni yuzaki emas, balki tahliliy va ko'p omilli yondashuv asosida baholay boshlagan. Yana bir muhim natija sifatida talabalar o'zini tahlil qilish ko'nikmalarining shakllanganligi qayd etildi. Ular o'z hissiy holati, xulq-atvori, qarorlari va muloqot usullarini mustaqil ravishda qayta ko'rib chiqish, ularga baho berish hamda zarurat tug'ilganda o'z faoliyatiga tuzatishlar kiritish imkoniyatiga ega bo'lgan.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kasbiy refleksiyaning rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus metodik ta'sir psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga kompleks ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishining tarbiyaviy-psixologik determinantlarini aniqlash, ularning o'zaro bog'liqligini tahlil qilish hamda refleksiyaning shakllantirishining samarali pedagogik mexanizmlarini asoslashga qaratildi. O'tkazilgan nazariy va empirik tahlillar kasbiy refleksiya psixolog mutaxassis tayyorlash jarayonida markaziy o'rin tutishini ilmiy jihatdan tasdiqladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kasbiy refleksiya psixologiyasi yo'nalishida tahsil olayotgan talabaning professional kompetensiyasini shakllantirishda hal qiluvchi omil bo'lib, u shaxsning o'z faoliyatini ongli tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni bartaraf etish, shuningdek samarali kasbiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu bilan birga refleksiya jarayoni talabalarning metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantiradi, o'z

fikrlash jarayonlarini nazorat qilish va boshqarish imkonini beradi hamda professional faoliyatni rejalashtirishni takomillashtiradi.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, kasbiy refleksiyaning rivojlanishi psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarning professional identifikatsiyasi, emotsional intellekti, empatik qobiliyatlari va kommunikativ madaniyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bu esa refleksiyaning faqat kognitiv jarayon emas, balki shaxsning kompleks rivojlanishini ta'minlovchi integrativ psixologik mexanizm ekanligini ko'rsatadi. Mazkur tadqiqotda ishlab chiqilgan konseptual model refleksiyaning bosqichma-bosqich shakllanishini ochib berdi: u motivatsion asosdan boshlanib, kognitiv anglash, amaliy faoliyat va reflektiv-baholash bosqichlari orqali rivojlanadi hamda yakunda shaxsning kasbiy va shaxsiy o'sishiga olib keladi. Modelning siklik xarakterga ega ekanligi refleksiyaning uzluksiz rivojlanish jarayoni ekanligini asoslaydi. Shuningdek, tadqiqot natijalari refleksiyaning rivojlantirishda ta'lim muhitining ahamiyatini ham tasdiqladi. Interaktiv metodlar, psixologik treninglar, reflektiv mashqlar va muammoli vaziyatlarga asoslangan o'quv jarayoni talabalarni faol fikrlashga, o'z faoliyatini tahlil qilishga va professional pozitsiyasini shakllantirishga undaydi. Shu sababli refleksiyaning rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus pedagogik sharoitlarni yaratish zaruriyati asoslandi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirish ularning professional tayyorgarligini oshirish, shaxsiy yetukligini ta'minlash va zamonaviy psixolog mutaxassis sifatida shakllanishida muhim omil ekanligini ko'rsatdi. Shu bois refleksiya psixologiya yo'nalishidagi ta'lim jarayonining ustuvor komponentlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mezirow, J. (2020). *Transformative Learning Theory: Contemporary Perspectives*. Routledge.
2. Schön, D. A. (2021). *The Reflective Practitioner in the 21st Century*. Routledge.
3. Kolb, D. A., & Kolb, A. Y. (2021). *Experiential Learning Theory: A Dynamic Approach to Learning*. *Academy of Management Learning & Education*, 20(3), 1-23.
4. Brookfield, S. D. (2021). *Becoming a Critically Reflective Teacher* (3rd ed.). Jossey-Bass.
5. Ryan, M. (2021). *Developing Reflective Practice in Higher Education*. *Teaching in Higher Education*, 26(4), 1-16.
6. Moon, J. A. (2022). *Reflection and Employability: Reflection on Learning and Practice*. Routledge.
7. Farrell, T. S. C. (2022). *Reflective Practice in Language Teaching*. Bloomsbury Academic.
8. Novoa-Echaurren, Á. (2025). *Reflective Practice and Digital Technology in Higher Education*. *Education Sciences*, 15(6), 643.
9. Zheng, H. (2025). *Reflective Practice and Psychological Characteristics in Education*. *Frontiers in Psychology*.
10. Gong, Y. (2025). *Feedback Literacy and Reflective Learning in Students*. *Frontiers in Psychology*.
11. Zhiri, Y. (2025). *Reflective and Reflexive Practices in Learning*. *European Journal of Education*.
12. Khmelivska, O. (2024). *The Role of Reflective Practices in Developing Emotional and Social Intelligence*. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.